

Inhoud voorstel aan Raad

Gevraagd besluit:

Goedkeuren van de bestuursovereenkomsten Vaart in de Zaan te weten:

- bestuursovereenkomst Wilhelminasluis, Wilhelminabrug, Beatrixbrug
- bestuursovereenkomst Zaanbrug

Inleiding

Zoals u per raadsinformatiebrief van 14 oktober 2010 heeft vernomen heeft Staatssecretaris Huizinga van Verkeer en Waterstaat bij haar werkbezoek aan Zaanstad op 14 oktober j.l haar handtekening gezet onder de bestuursovereenkomst voor het project Vaart in de Zaan. Met deze ondertekening bezegelen het Rijk, de provincie Noord-Holland, de gemeente Zaanstad en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier hun samenwerking bij de verbreding en verdieping van de Wilhelminasluis. Afsproken is dat zowel de sluis als de Wilhelminabrug, de Beatrixbrug en de Zaanbrug een grotere doorvaartbreedte krijgen.

Inmiddels is ook overeenstemming bereikt over een tweede bestuursovereenkomst, die betrekking heeft op het vernieuwen van de Zaanbrug in Wormer/Wormerveer, waarbij eveneens de doorvaartbreedte van de brug zal worden vergroot.

Beide bestuursovereenkomsten worden u nu ter goedkeuring voorgelegd.

Voorgeschiedenis

In 1997 heeft de gemeente Zaanstad samen met de gemeente Wormerland, de provincie Noord-Holland, het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, de Kamer van Koophandel Amsterdam, het ministerie van Verkeer en Waterstaat en de EVO-ondernemersorganisatie voor logistiek en transport het convenant "Vaart in de Zaan" getekend. Doel is de bevaarbaarheid van de Zaan te verbeteren om betere logistieke voorwaarden te scheppen voor bestaande en toekomstige bedrijvigheid.

Na het sluiten van het convenant zijn veel verbeteringen uitgevoerd. De vaargeul in de Zaan is uitgebaggerd en er is afstandsbediening voor de bruggen gerealiseerd. Daarnaast zijn de Bernhard en de Julianabrug vernieuwd en verbreed. Nog resterende werkzaamheden zijn de aanpak van de Wilhelminasluis, de Wilhelminabrug en de Beatrixbrug, het verdiepen van de vaargeul en de vervanging van de Zaanbrug.

In het overleg tussen de partijen is ook het toekomstige waterbeheer aan de orde geweest. De nieuwe Waterwet 2009 wil een eind maken aan de versnippering van het vaarwegbeheer in Nederland en wijst de provincies aan om een herschikking van taken te bewerkstelligen. Zaanstad heeft voorgesteld het vaarwegbeheer in de toekomst te laten bij Zaanstad en de provincie is daarmee accoord gegaan. Bij het vaarwegbeheer hoort ook de bediening van de Wilhelminasluis.

Beoogd resultaat

Spoedige vernieuwing van de Wilhelminasluis, de Wilhelminabrug en de Beatrixbrug, waardoor de sluis geschikt wordt voor grotere schepen en de bevaarbaarheid van de Zaan verbetert. De verbreding van de sluis leidt tot snellere afhandeling van het schutten en kortere openingstijden van de bruggen.

Verdieping van de Zaan en aanpassing van de aanwezige zinkers, duikers en andere waterbouwkundige werken waardoor de Zaan bevaarbaar wordt voor grotere schepen.

Vernieuwing van de Zaanbrug. Daarmee wordt het laatste nautische knelpunt in de Zaan opgelost.

Duidelijkheid over de verdeling van de kosten tussen de partijen.

Eenheid in het nautische beheer van de Zaan door de aanwijzing van Zaanstad als beheerder van de vaarweg en bediener van de sluis.

Kader

Convenant "Vaart in de Zaan".

Hierin is overeengekomen dat de partijen, waaronder Zaanstad, streven naar opwaardering van de Zaan als vaarweg. Doel is de Zaan minimaal geschikt te maken voor schepen in de CEMT-klasse IV en Va met een diepgang van 3,80 meter en een laadvermogen tot 3.000 ton.

Versnellingsprogramma Rijksprojecten

De vernieuwing van de Wilhelminasluis is opgenomen in het Rijksprogramma voor versnelde uitvoering van werken. Doel van het programma is een start uitvoering in 2011.

Regeling Quick Wins binnenvaart

Het baggerwerk in de Zaan en de aanpassing van zinkers en duikers zijn aangemeld en geaccepteerd voor de Rijksregeling Quick Wins Binnenvaart. Doel van deze regeling is uitvoering tussen 2010 en 2013

Waterwet 2009.

Hierin wordt door het rijk vastgelegd dat de provincie tot vereenvoudiging van het vaarwegbeheer dient te komen door het aanwijzen van vaarwegbeheerders voor het hoofdvaarwegennet.

Argumenten

Vernieuwing van de Wilhelminasluis en de bruggen is noodzakelijk.

De gemeente Zaanstad, de provincie Noord-Holland en het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier hebben samen de aanpak van de Wilhelminasluis onderzocht. Verbeteringen zijn urgent omdat de technische staat van de bestaande sluis slecht is. In eerste instantie is een grootschalige renovatie onderzocht. Technisch is renovatie mogelijk, maar daarbij blijven wel de afmetingen van de sluis zoals ze zijn. Er zijn dan geen mogelijkheden voor opwaardering van de Zaan zoals bedoeld in "Vaart in de Zaan".

Daarom is ook vernieuwing van de sluis onderzocht, waarbij de bestaande doorvaartbreedte wordt vergroot. Deze aanpak heeft de voorkeur van alle partijen omdat alleen zo wordt voldaan aan de doelstellingen van "Vaart in de Zaan". Daarbij is overeengekomen dat het eigendom van de Wilhelminasluis door het hoogheemraadschap wordt overgedragen aan de provincie. Zaanstad blijft eigenaar van de Beatrixbrug en de Wilhelminabrug.

Er zijn twee vernieuwingsvarianten uitgewerkt met een doorvaartbreedte van respectievelijk 14 en 17meter. In beide wordt voldaan aan de doelstelling van "Vaart in de Zaan". De sluis wordt geschikt voor scheepvaartverkeer met een diepte van 3,80 meter en een tonnage van 3.000 ton. Zaanstad heeft zich aanvankelijk uitgesproken voor de brede variant (17 meter) omdat die het gunstigst is voor de afhandeling van het schutten. In het overleg is echter gebleken dat alle overige partijen, waaronder ook de beroepsvaartorganisaties, kiezen voor de 14-metervariant, omdat die een substantiële verbetering oplevert, terwijl de kosten aanmerkelijk lager zijn dan bij de brede variant. Zaanstad is daarmee accoord gegaan.

Het overleg tussen de provincie Noord-Holland, het hoogheemraadschap en de gemeente Zaanstad heeft geleid tot een kostenverdeling waarbij de vernieuwing van de sluis door rijk, provincie en hoogheemraadschap wordt bekostigd. De gemeente Zaanstad draagt alleen bij aan de vernieuwing van de bruggen (Wilhelminabrug en Beatrixbrug), namelijk voor 50%. Dat leidt tot een Zaanse bijdrage van € 7,11 miljoen. De totale investering in de sluis en de bruggen bedraagt € 39,5 miljoen.

Verdergaande bijdragen van Zaanstad zijn in het overleg afgewezen omdat Zaanstad in het verleden al belangrijke investeringen heeft gedaan door de vaargeul uit te baggeren, de Prins Bernhardbrug te vervangen en centrale afstandsbediening te realiseren. Ook in de toekomst investeert de gemeente in de Zaan door het uitvoeren van baggerwerk, het aanpassen van zinkers en duikers, de aanleg van walstroomvoorzieningen, de bouw van een riviercruisesteiger bij de Zaanse Schans en (op termijn) de vernieuwing van de Zaanbrug. De andere partijen zijn hiermee accoord gegaan.

Bij het vernieuwen van de sluis hoort een verdieping van de Zaan.

De vernieuwing van de sluis maakt het nodig dat ook de Zaan op diepte wordt gebracht. Daarvoor is het nodig de vaargeul verder uit te baggeren en zinkers en duikers en andere waterbouwkundige werken aan te passen. Deze werkzaamheden zijn een vervolg op het baggerwerk dat in 2006 werd uitgevoerd.

Het baggerwerk en de aanpassing van de zinkers en duikers komen in aanmerking voor financiële steun door het Rijk op grond van de regeling Quick Wins Binnenvaart. Deze regeling stelt als voorwaarde dat Zaanstad een eigen bijdrage levert van 50% van de kosten. Bij een totale investering van € 8,85 miljoen betekent dat een Zaanse bijdrage van € 4,425 miljoen.

Ook de Zaanbrug moet worden vernieuwd.

De Zaanbrug in Wormerveer is na het uitvoeren van de bovenstaande projecten het laatste nautische knelpunt in de Zaan. De brug ligt in een kromming van het water en belemmert de scheepvaart. Gewenst is een vernieuwing van de brug waarbij de doorvaartbreedte wordt vergroot. De gemeente Wormerland pleit al enkele jaren voor verplaatsing van de brug in zuidelijke richting. Daarom is het gewenst de plaats van de brug nader te bezien in overleg met Wormerland. Voorgesteld wordt hier een quick scan naar te laten uitvoeren, om te beoordelen of een dergelijke verplaatsing mogelijk is. Voor Zaanstad gelden daarbij de volgende voorwaarden:

- onderzoek mag een snelle uitvoering van het project niet in de weg staan;
- de subsidie van het rijk mag niet in gevaar komen;
- de verplaatsing mag niet duurder uitvallen dan vernieuwing op de huidige plek;
- een nieuwe locatie dient ruimtelijk en verkeerstechnisch aanvaardbaar te zijn.

De totale kosten van de Zaanbrug worden geraamd op 23 miljoen. Zaanstad levert een bijdrage van 5,25 miljoen.

Zaanstad blijft beheerder van de Zaan

De belangen van Zaanstad bij de toekomstige ontwikkelingen rond de Zaan kunnen het best worden geborgd als de gemeente nautisch beheerder blijft van de vaarweg. De belangrijkste argumenten daarvoor zijn:

Evenwicht tussen functies en belangen

De Zaan is behalve een hoofdvaarweg ook een stedelijke ruimte waaraan wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Dat vraagt een goede balans tussen de belangen van de scheepvaart en andere functies /

Benutten van eventuele opbrengsten.

De Zaan vertegenwoordigt een economische waarde die bij uitgifte van water voor recreatieve of toeristische voorzieningen en voor drijvend wonen kan worden verzilverd.

Uitbreiden vervoer over water

Na de pilot Zaanhopper in 2008/2009 zijn meer frequente bootverbindingen over de Zaan gewenst. De beste kansen daarvoor ontstaan als Zaanstad zelf de vaarroutes en de aanlegvoorzieningen kan kiezen.

Aanvankelijk heeft de provincie Noord-Holland in een concept-richtlijn voorgesteld het beheer van de Zaan over te dragen aan de provincie om te komen tot meer eenheid. Inmiddels heeft de provincie aangegeven ook akkoord te gaan met vaarwegbeheer door de gemeente Zaanstad.

Zaanstad blijft eigenaar en beheerder van de bruggen. Om eenheid te brengen in het vaarwegbeheer wordt ook de bediening van de vernieuwde Wilhelminasluis een taak van Zaanstad.

Zaanstad haalt investeringen naar voren om de werkgelegenheid te bevorderen

Zaanstad voert een actief beleid ter bestrijding van de crisis, zoals door de Raad per motie is gevraagd. Door in totaal € 71.350 miljoen te besteden aan de sluis en de bruggen en door deze investering naar voren te halen, krijgt de werkgelegenheid een belangrijke impuls. Zaanstad levert in dat totaal een aandeel van € 16,785 miljoen.

Draagvlak

Het bedrijfsleven steunt "Vaart in de Zaan", waarvan de vernieuwing van de Wilhelminasluis, de verdieping van de Zaan en de aanpak van de Zaanbrug essentiële onderdelen zijn. De logistieke mogelijkheden van de Zaan worden vergroot en er ontstaan kansen voor uitbreiding van het vervoer over water, niet alleen bij de aanvoer van grondstoffen, maar ook bij het transport van eindproducten. In plaats van vervoer per vrachtauto wordt vervoer per schip een serieuze optie, waardoor het wegennet wordt ontlast en de luchtkwaliteit verbetert. In het overleg met de bedrijven in het kader van het Zaans Proeflokaal staat dit onderwerp inmiddels op de agenda. De investeringen van de overheid in de bevaarbaarheid van de Zaan nodigen uit tot investeringen door het bedrijfsleven in milieumaatregelen.

Voor de toeristische sector en de recreatievaart is de vernieuwing van de sluis een belangrijke verbetering, aangezien de afhandelingstijden korter worden.

Voor het wegverkeer in Zaanstad zijn de kortere openingstijden van de bruggen eveneens een verbetering. Dat geldt ook als het stadscentrum meer autoluw zou worden, omdat het fiets- en voetgangersverkeer zal blijven en nog toeneemt.

Voor de beroepsvaartsector biedt een nieuwe en bredere sluis met kortere schuttijden economisch voordeel. De scheepvaartsector steunt daarom de vernieuwing van de sluis en de overige projecten. De beroepsvaart maakt overigens bezwaar tegen de inning van sluisgeld door Zaanstad, omdat men vindt dat bruggen en sluizen er niet zijn voor de scheepvaart maar voor het wegverkeer. Verdere communicatie daarover met de sector blijft nodig.

Externe oriëntatie

De vernieuwing van de sluis, de verdieping van de Zaan en de aanpak van de Zaanbrug zijn de laatste stappen in de realisatie van het project Vaart in de Zaan, waar een groot aantal publieke en private partijen in 1997 toe hebben besloten. Zaanstad laat zien een betrouwbare partner te zijn die actief meewerkt aan een voortvarende uitvoering van het project.

De kosten voor de gemeente zijn beperkt door de aanzienlijke financiële steun van het Rijk en de Provincie.

De werkzaamheden kunnen spoedig starten omdat het Rijk dit als voorwaarde stelt voor financiële steun. Door de investeringen te vervroegen speelt Zaanstad een actieve rol in het bestrijden van de economische crisis, zoals door de Raad per motie is gevraagd.

Het nautisch beheer van de Zaan door de gemeente laat zien dat Zaanstad groot belang hecht aan de Zaan als identiteitsdrager van de stad.

Financiële consequenties

Tussen 1997 en 2009 is voor een totaal bedrag van € 45 miljoen geïnvesteerd in de Zaan (baggerwerk, Bernardbrug, Julianabrug, Centrale brugbediening) op het grondgebied van de gemeente. Van deze kosten is een bedrag van € 18,6 miljoen dat is circa 40 % voor rekening gekomen van Zaanstad. De nu voorgedragen projecten (vernieuwing Wilhelminasluis, Beatrixbrug en Wilhelminabrug, verdieping Zaan en vernieuwing Zaanbrug) vertegenwoordigen samen een investering van € 71,35 miljoen, waarin Zaanstad een bijdrage levert van € 16,785 miljoen of circa 25%.

De multiplier neemt daarmee toe van 2,5 (al uitgevoerde projecten) tot 4 (nu voorgestelde projecten). Dat is voor Zaanstad een goed resultaat.

De totale bijdrage van Zaanstad bedraagt € 16,785 miljoen. Hiervan is € 10 miljoen voor het project Zaanbrug gedekt en in het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) over de jaren 2009 t/m 2016 opgenomen. In het MIP is tevens € 0,415 miljoen opgenomen voor het baggeren van de Zaan (beide onderdelen maken deel uit van het project Vaart in de Zaan). Ambtelijk werd rekening gehouden met een bedrag van € 5,015 miljoen voor het baggeren van de Zaan, maar over het gedeelte van € 4,6 miljoen (€ 5,015 miljoen - € 0,415 miljoen) is bestuurlijk nog niets besloten. De € 0,415 miljoen is opgenomen in het MIP, maar de kosten van het baggeren mogen volgens het BBV niet geactiveerd worden. Zij dienen direct ten laste van de exploitatie verantwoord te worden en vanuit het IOOR-budget (integraal onderhoud openbare ruimte) gedekt te worden. Er moet dus nog in totaal een bedrag van € 6,37 miljoen worden gedekt. Omdat de € 4,6 miljoen betrekking heeft op 2016 valt het buiten het bereik van de ramingen 2012-2015 in de begroting 2011. Daarom zal er een langdurige verplichting moeten worden gereserveerd. Een voorstel voor de dekking van het resterende tekort van € 1,77 miljoen (als onderdeel van de ramingen 2012-2015 in de begroting 2011, de dekking van de € 4,6 miljoen valt buiten het bereik van de begroting 2011 en schuift door naar het nieuwe college) zal worden ingediend bij de Kadernota 2011.

Hoewel de Zaanse bijdrage aan het project op dit moment nog niet volledig is gedekt, is de betekenis van Vaart in de Zaan voor Zaanstad groot. Zaanstad krijgt een nieuwe sluis, drie nieuwe bruggen en een verdiepte Zaan voor een bijdrage van slechts 25% van de totale kosten. Er ontstaan nieuwe kansen voor het verplaatsen van vrachtttransport van de weg naar het water en meer mogelijkheden voor de toeristische- en de recreatievaart op de Zaan. Voor het wegverkeer in Zaanstad zijn de kortere openingstijden van de bruggen bij de Wilhelminasluis een verbetering. Daarbij voert Zaanstad een actief investeringsbeleid ter bestrijding van de crisis. Daarom is dekking van het nog ongedekte deel van de Zaanse bijdrage in het belang van Zaanstad.

Naast dekking van de Zaanse bijdrage is ook beheersing van de risico's noodzakelijk. Om het risico te beperken is besloten dat de provincie zal optreden als gedelegeerd opdrachtgever en drager van de financiële risico's bij de vernieuwing van de Wilhelminasluis, de Beatrixbrug, de Wilhelminabrug en de Zaanbrug. De gemeentelijke bijdrage aan deze projecten heeft dus het karakter van een lump sum. Bij de verdieping van de Zaan, die door Zaanstad zelf wordt uitgevoerd, draagt de gemeente wel het financiële risico.

Tegenover deze lump sum-afpraak staat de voorwaarde van de provincie dat de gemeentelijke bijdrage waardevast is en dus wordt geïndexeerd. De omvang van het indexrisico is nog niet te bepalen omdat de ontwikkeling van lonen en prijzen en het uitvoeringsmoment van het project nog niet bekend zijn. Het kan gaan om een bedrag van maximaal € 0,8 miljoen.

Naast deze investering- en exploitatiekosten ontstaan er ook andere exploitatiekosten. Zaanstad wordt verantwoordelijk voor de bediening van de Wilhelminasluis, waarmee jaarlijks een bedrag van 100.000 tot 150.000 euro is gemoeid. Deze kosten worden geheel gedekt door de inkomsten uit de te innen sluisgelden.

Bestuursovereenkomsten Vaart in de Zaan

De bestuursovereenkomsten Vaart in de Zaan zijn het eindresultaat van onderhandelingen tussen vijf partijen. De overeenkomsten geven per project of cluster van projecten een omschrijving van de uit te voeren werkzaamheden, de financiering, de organisatie, de planning en het beheer. Ze zijn gebaseerd op een onderzoek, waarvan de uitkomsten zijn samengevat in de planstudie De Zaan van 23 juni 2009.

De bestuursovereenkomsten bevatten afspraken over de volgende onderwerpen.

1. Uit te voeren werken

De aard van de werkzaamheden is in de bestuursovereenkomsten in algemene zin omschreven.

Het betreft de vernieuwing van de Wilhelminasluis, de Wilhelminabrug, de Beatrixbrug en de Zaanbrug. Voor de Wilhelminasluis worden de hoofdafmetingen genoemd (14 meter breed, 4,70 meter diep en ca 156 meter lang) en voor de Zaanbrug de doorvaartbreedte (16,5 meter). De werkzaamheden voor het verdiepen van de Zaan (baggerwerk, aanpassing zinkers en duikers en overige werkzaamheden) worden in de overeenkomst alleen kort aangeduid. De uitvoering daarvan is een verantwoordelijkheid van Zaanstad.

Er wordt nog geen uitspraak gedaan over de plaats van de Zaanbrug. De locatie moet gezamenlijk worden bepaald door de gemeenten Zaanstad en Wormerland en de provincie Noord-Holland. De raad van Wormerland heeft bij motie uitgesproken dat dit proces open en eerlijk moet verlopen, zodat de volksvertegenwoordigers op de juiste wijze een besluit kunnen nemen.

2. Kosten en financiering

Voor de vernieuwing van de Wilhelminasluis, de Wilhelminabrug en de Beatrixbrug is door Tauw Infraconsult een gedetailleerde kostenraming opgesteld in opdracht van de provincie. Voor de Zaanbrug heeft de provincie een kostenraming opgesteld op basis van een eerdere, in 2002 gemaakte en geïndexeerde raming.

De kosten en de financiële dekking zijn per project of per cluster van projecten als volgt vastgesteld:

Projecten Vaart in de Zaan, kosten en dekking

(x 1.000, inclusief BTW en VAT, bijdragen Zaanstad en Wormerland ex BTW)

	Kosten	Rijk	Provincie	HHNK	Zaanstad	Wormerland
Wilhelminasluis, Wilhelmina- en Beatrixbrug	39.500	15.000	Zoveel als nodig	11.500	7.110	-
Zaanbrug	23.000	-	Zoveel als nodig	-	5.250	5.250
Totaal	62.500	15.000	Zoveel als nodig	11.500	12.360	5.250

Voor de verdieping van de Zaan zijn de geraamde kosten en de dekking als volgt:

Verdieping van de Zaan, kosten en dekking

(x 1.000, exclusief BTW, inclusief VAT)

	Kosten	Rijk	Zaanstad
Baggeren/ zinkers/ duikers, overige	8.800	4.400	4.400

De totale investering in het project komt daarmee op 71,35 miljoen euro, waarin Zaanstad een bijdrage levert van totaal 16,785 miljoen.

De bijdragen van de provincie zijn niet in getallen uitgedrukt omdat de partijen een verschillend BTW-regime hebben. De gemeenten Zaanstad en Wormerland betalen over hun bijdragen BTW, die gecompenseerd wordt via het BTW-compensatiefonds. Het Rijk kan geen beroep doen op BTW-compensatie en betaalt dus geen BTW en bij het hoogheemraadschap is het BTW-regime momenteel niet duidelijk. De provinciale bijdrage kan daardoor pas later definitief worden vastgesteld. Het gaat om een bedrag in de orde van grootte van 15 tot 17 miljoen.

3. Risico's

Overeengekomen is dat de bijdragen van Zaanstad en Wormerland lump sums zijn, eventuele tegenvallers tijdens de aanbesteding of de bouw komen voor rekening van de provincie.

De bijdragen van Zaanstad en Wormerland worden jaarlijks geïndexeerd met de index voor Grond- en Weg- en Waterbouwkundige werken (GWW) van het CBS.

Het financiële risico voor de provincie is niet onbeperkt. Als bij de planuitwerking een overschrijding van de geraamde kosten blijkt van meer dan 10% treden de betrokken partijen met elkaar in overleg over het vervolg. Datzelfde gebeurt wanneer de inschrijvingen bij de aanbestedingsprocedure meer dan 10% boven de directieramingen uitkomen. De overeenkomst laat open wat er vervolgens gebeurt. Mogelijkheden zijn dan: het beëindigen van de overeenkomst, het aanpassen van het plan of het verhogen van de bijdragen. Dat gemeenteraad van Wormerland heeft bij motie uitgesproken dat zij wel bereid is tot overleg maar bij vervanging van de Zaanbrug op de huidige locatie geen hogere bijdrage zal betalen.

De risico's tijdens de uitvoering van het werk (meerwerk) zijn niet begrensd. Ze zijn voor rekening van de provincie. Ook eventuele meevallers (minderwerk) komen ten goede aan de provincie.

De overeenkomst regelt verder het risico van claims tot vergoeding van planschade of nadeelcompensatie. Dit risico is bij het cluster Wilhelminasluis/Wilhelminabrug/Beatrixbrug voor de helft voor Zaanstad, de andere helft is voor rekening van de provincie. Bij de Zaanbrug delen Zaanstad en Wormerland dit risico.

Mochten de partijen op grond van financiële tegenvallers of om andere redenen besluiten tot beëindiging van de overeenkomst dan worden gemaakte externe kosten verdeeld. Bij de Wilhelminasluis is daarvoor een verdeelsleutel vastgelegd, bij de Zaanbrug niet.

Bij de verdieping van de Zaan blijven alle risico's voor de gemeente Zaanstad, omdat Zaanstad de enige opdrachtgever van dit werk is.

4. Organisatie

De verdieping van de Zaan wordt uitgevoerd door de gemeente Zaanstad met financiële steun van het Rijk. De overeenkomst bevat geen aanwijzingen voor de organisatie van dit werk, Zaanstad is daar vrij in.

De overige projecten worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de provincie. De provincie zal twee projectteams samenstellen, namelijk voor de cluster Wilhelminasluis/Wilhelminabrug/Beatrixbrug en voor de Zaanbrug. Zaanstad levert voor beide teams een gemeentelijke vertegenwoordiger. De taak van de projectteams is in de overeenkomst niet nader omschreven. Normaal gesproken gaat het om het opstellen van het programma van eisen, het maken van bestek en tekeningen, de aanbesteding van het werk, de begeleiding van de uitvoering en alle bijkomende activiteiten, zoals het ontwerpen van tijdelijke maatregelen en de communicatie met de omgeving.

Vastgelegd is dat per team een samenwerkingsovereenkomst wordt opgesteld met nadere afspraken over de samenstelling en werkwijze van het team en de aanpak van het project. In deze samenwerkingsovereenkomst wordt onder meer de aanpak van de aanbesteding en de uitvoering geregeld. Ook bevat de samenwerkingsovereenkomst afspraken over de betaling van de bijdragen aan de provincie, het kasritme, de BTW-compensatie, de inrichting van de administratie en de financiële rapportage.

Vastgelegd is verder dat de partijen geen ambtelijke kosten bij elkaar in rekening zullen brengen.

5. Uitvoeringsplanning

De uitvoeringsperiode van de werkzaamheden is alleen globaal vastgelegd. Voor de cluster Wilhelminasluis/Wilhelminabrug/Beatrixbrug is dat van medio 2012 tot medio 2014, voor de Zaanbrug van januari 2013 tot juli 2014.

De planning van het verdiepen van de Zaan is een verantwoordelijkheid van Zaanstad. De uitvoering vindt plaats tussen 2011 en 2013.

6. Eigendom en beheer

In de overeenkomst is bepaald dat het eigendom van de Wilhelminasluis per 2 januari 2010 door het hoogheemraadschap wordt overgedragen aan de provincie. Dit is inmiddels gebeurd. De provincie is daarna verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud en ze ontvangt daarvoor een vergoeding van het hoogheemraadschap op basis van de zogenaamde regeling Brockx-nat.

De bediening van de Wilhelminasluis wordt een taak van Zaanstad. De provincie en de gemeente Zaanstad zullen daarover nog een aparte overeenkomst sluiten. Daarin wordt onder meer vastgelegd dat Zaanstad de bediening voor eigen rekening en risico uitvoert. De bediening van de bruggen over de Zaan blijft een taak van Zaanstad en ook het eigendom van de bruggen verandert niet.

De overeenkomst bevat geen aanwijzingen voor de uitvoering van de bedieningstaken van de sluis. Zaanstad heeft daarover inmiddels overleg gevoerd met het hoogheemraadschap. Inzet is de inhuur door Zaanstad van bedieningspersoneel van het hoogheemraadschap. De kosten van de sluisbediening worden binnen Zaanstad gedekt uit de inkomsten van de sluis- en havengelden.

7. Overige

Voor de werkzaamheden in Zaanstad zijn verder de volgende punten in de overeenkomst van belang:

- Vastgelegd is dat Zaanstad, Wormerland en de provincie zich zullen inspannen om een bijdrage van de Stadsregio Amsterdam in de kosten te krijgen. Een eventuele regiobijdrage verlaagt het provinciale aandeel in de kosten;
- Vastgelegd is dat het nautisch beheer van de Zaan blijft berusten bij de gemeente Zaanstad;
- Vastgelegd is dat Zaanstad een voortvarende afhandeling van vergunning- en bestemmingsplanprocedures voor de projecten zal bevorderen;
- Vastgelegd is dat Zaanstad zich zal inspannen voor de uitbreiding van het vervoer per binnenvaart over de Zaan;

8. Ontbindende voorwaarde

De overeenkomsten worden ontbonden als de gemeenteraad geen goedkeuring zou verlenen.

Juridische consequenties

De projecten en de kostenverdeling tussen de partijen zijn vastgelegd in de bestuursovereenkomsten Vaart in de Zaan, waarover de partijen de afgelopen maanden hebben overlegd. In de bestuursovereenkomsten Wilhelminasluis, Wilhelminabrug, Beatrixbrug en Zaanbrug is vermeld in artikel 11, dat de gemeenten de overeenkomsten aan de gemeenteraden voorleggen, ter goedkeuring.

In een later stadium, bij de voorbereiding van de projecten en de overdracht van de sluisbediening aan Zaanstad zullen verdere contractstukken worden opgesteld.

Aanpak/uitvoering

- Verdere uitwerking van de projecten en overdracht van de sluisbediening aan Zaanstad (2010);
- Een besluit nemen over de locatie van de Zaanbrug (2010);
- Externe communicatie: Informeren van burgers en betrokkenen over de projecten (2010);
- Start van de werkzaamheden (2011).